

Utbildningsinspektion i Prästängsskolan, grundskola F-9

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Prästängsskolan	Antal barn/elever
Grundskola	413
Skolbarnsomsorg	134
Förskoleklass	46
Särskola	5

Prästängsskolan är belägen i den östra delen av tätorten Alvesta. Området består huvudsakligen av villabebyggelse, det är ett socioekonomiskt ganska homogent område med låg andel socialbidragstagare och få familjer med utländsk bakgrund.

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass, grundskola årskurs 1-9, särskola samt fritidshem. Totalt finns 464 elever på skolan och antalet anställda är 70.

Eleverna i särskolan, 5 stycken, bildar en egen liten grupp. De går i årskurs 9 och 10.

Skolans elever och pedagogiska personal arbetar i 9 olika arbetslag F1-2A, F1-2B, 3-4A, 3-4 B, 5A-C, 6A-C, 7-9A, 7-9B samt Särskolan.

Skolan byggdes 1961, byggdes om/till 1981 och 1999 inleddes en ombyggnad till F-9 skola med lärotorg. Denna ombyggnad slutfördes i juni 2000 och efter ytterligare renoveringar och uppförandet av en idrottshall 2003 har skolan fått sitt nuvarande utseende. Skolans utformning med två sammanbyggda huskroppar har fått styra arbetssättet och arbetslagens utseende. Detta har bland annat inneburit att några arbetslag har åldersspridning (ex.vis FA-1A- 2A) medan andra är åldershomogena (ex.vis 5A- 5B-5C).

Ett nyligen fattat beslut i kommunfullmäktige att lägga ner Stenlyckeskolan i Alvesta innebär att elevantalet på Prästängsskolan kommer att öka läsåret 2004/05. Det beslutet har också medfört att rektorn på Stenlyckeskolan hösten 2004 börjat arbeta som rektor på Prästängsskolan.

Genomförandet av inspektionen i Prästängsskolan

Skolverket sände den 5 maj 2004 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Prästängsskolan har bestått av undervisningsråden Agneta Ericsson och Michael Erenius. Besök i Prästängsskolan genomfördes den 12-13 oktober 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och Prästängsskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Prästängsskolan genomfördes formella intervjuer med rektorerna, elevrepresentanter, föräldrarepresentanter, skolsköterska, studie- och yrkesvägledare samt fritidsledare. Lektioner i bl.a. svenska, engelska, matematik, teknik, fysik, so, bild, musik, hem- och konsumentkunskap och trä- och metallslöjd besöktes. Under besöket fördes också samtal med bibliotekspersonal.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I Prästängsskolan upplever inspektörerna att det är god stämning mellan eleverna och det sociala samspelet tycks fungera bra. Eleverna mår i stort bra och trivs på sin skola. Antalet elever som inte mår bra har dock ökat under de senaste åren. En bidragande faktor till detta, som förs fram vid intervjuer på skolan, kan vara att omgivningen ställer stora krav på eleverna, de måste prestera bra resultat.

Det förekommer tendenser till främlingsfientlighet bland eleverna. Den riktar dock inte mot de elever med utländsk bakgrund som går på skolan utan tar sig uttryck i en mera generell inställning. Tendensen till främlingsfientlighet har ökat liksom antalet mobbningsfall och språket har blivit grövre och innehåller allt fler kränkande inslag. Den bilden är samstämmig i alla intervjugrupper.

De återkommande ombyggnadsarbetena i skolan och omorganisationer i kommunen har inneburit att många elever har bytt både lokaler och lärare många gången under sin skolgång. Detta har skapat viss oro och turbulens på skolan.

För ett par år sedan visade utvärderingar att resultaten när det gäller elevinflytandet var sämre än på övriga skolor i kommunen. Inspektörerna ser dock exempel på att eleverna har lust att lära och att det både finns engagemang och vilja att påverka. Däremot är det svårare att se resultat av elevernas inflytande på undervisningen och sitt eget lärande.

Förskoleklassen

Förskoleklassens verksamhet har tydliga inslag av barnens egna val utifrån behov och intressen.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det, med utgångspunkt i de försämrade resultaten i område normer och värden, finns anledning att prioritera arbetet med värdegrunden. När det gäller resultatet av arbetet med att ge eleverna möjlighet att påverka sin undervisning så finns det många goda exempel på skolan i form av enskilda lärares resultat i klasserna. För skolan som helhet är detta dock ett förbättringsområde.

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Elevernas kunskapsresultat i form av betyg i årskurs 9 varierar mycket mellan läsåren. För läsåret 2003/04 var det genomsnittliga meritvärdet på skolan 201,8 (riket 205,49) och andelen elever med behörighet till ett nationellt program var 95,6 (riket 89,3). Dessa resultat var en klar förbättring från föregående läsår. Skillnaden mellan elever med svensk och utländsk bakgrund var dock stor. Andelen behöriga till nationellt program läsåret 2003 var betydligt lägre bland elever med utländsk bakgrund och innebar dessutom en försämring från föregående år. Elevernas resultat från nationella ämnesprov och slutbetyg vårterminen 2004 var goda.

Uppfattningen bland lärarna på skolan är att eleverna klarar sig bra på gymnasiet, men någon direkt uppföljning av deras resultat görs inte.

Elevernas kännedom om målen för utbildningen varierar. En del klasser har regelbundna genomgångar av målen och betygskriterier, i andra sker det mera sporadiskt.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att eleverna som helhet når goda kunskapsresultat. Det är dock viktigt, med tanke på de variationer över tiden som funnits, liksom skillnader mellan olika gruppers resultat, att noggrant följa och analysera utvecklingen så att skolan kan vidta åtgärder som främjar en positiv utveckling. Elevernas kunskaper om målen för utbildningen och betygskriterierna är ett område som kan förbättras.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Prästängsskolan har de senaste åren präglats av ombyggnad, omflyttningar i olika lokaler och många byten av lärare. Detta har tagit mycket kraft, vilket fortfarande kan märkas i diskussionerna. Skolan ägnar idag mycket tid åt diskussioner utifrån värdegrunden och tar tag i problemen på ett tidigt stadium. Lärarna har dock olika regler för vad som är tillåtet på skolan och de har också olika sätt att förhålla sig till de regler som är gemensamma. Skolan har en mobbningsplan och för att arbeta med mobbningsfall finns ett mobbningsteam. Mobbningsteamet arbetar aktivt och föräldrarna informeras direkt. Skolsköterskan, som är sammankallande i mobbningsteamet, finns på skolan tre dagar varje vecka. Som ett led i arbetet för att förebygga mobbning och skapa ett bra socialt klimat har skolan också ”killäger och tjejläger” i årskurs 8, något som dock tidigare inte alla klasser fått möjlighet att genomföra. Skolan har också ett system med kamrattstödare från årskurs 4.

Mot bakgrund av tendensen till en ökning av antalet mobbningsärenden och de tendenser till främlingsfientlighet som blossar upp i perioder är det viktigt att skolan intensifierar sitt arbete med värdegrundsfrågorna utifrån en gemensam grundsyn och hållning. Skolans program mot kränkande behandling, Mobbningssplanen, omfattar inte alla former av kränkningar, den har inte med tillfällena då vuxen kränker elev och det framgår inte av planen att föräldrar informeras i ett tidigt skede. Planen är inte heller reviderad enligt den fastställda tidsplanen.

Det finns ingen entydig bild av hur elevernas inflytande fungerar på skolan. Varje lärare (ibland arbetslaget) har sin egen tolkning av inflytande och hur det kan se ut. Exempelvis har eleverna i årskurs två skoldagböcker där de för in sin veckoplanering och arbetsscheman i matematik och svenska, en annan klass har enbart skoldagbok, en tredje klass individuella utvecklingsplaner medan andra inte har några speciella metoder alls. I någon klass diskuteras elevernas inflytande över arbetsformerna i en annan diskuteras inflytande vid val av tema osv. Det handlar dock huvudsakligen om inflytande över formerna för arbetet, huruvida arbetet skall ske i grupp eller enskilt och hur redovisningen skall gå till. Inspektörerna ser dock också exempel på föredömligt arbete, där eleverna har ett tydligt inflytande på sin undervisning och över sitt eget lärande. För att utveckla elevinflytandet har man i årskurs 7 startat ett projektarbete/temaarbete där eleverna vid två tillfällen per vecka, 70 respektive 80 minuter, arbetar med ämnesövergripande teman. Arbetet omfattar tre till fem teman per termin.

Det formella elevinflytandet är organiserat i två elevråd, ett för F-6, ett för 7-9. I respektive elevråd finns två representanter från varje klass. Elevrådet försöker

driva olika frågor. Trivselregler för årskurserna F-6 och trivselpunkter för årskurs 7-9 är exempelvis framtagna av respektive elevråd. Eleverna upplever inte något helhjärtat stöd från lärarna i arbetet med att utveckla elevrådet. Det finns ett IT-råd på skolan som hittills inte haft något möte. Dessutom finns matråd, skolidrottsförening, caféråd och för årskurs 5 och 6 finns dessutom ett aktivitetsråd. Det råder viss otydlighet kring de olika rådens arbetsområden och en del av dem är inte så aktiva.

Föräldrarnas möjlighet till information och delaktighet varierar med den enskilde läraren. Det fungerar utmärkt i vissa klasser, medan det brister i andra. Föräldrarna upplever också brister i informationen från skolans ledning till föräldrar och elever. Den information som ges är oftast bristfällig och utan framförhållning. Föräldrarna inbjuds regelbundet till föräldramöten och föräldrarepresentanter ingår i enhetsrådet.

Skolans arbete med hälsa har resulterat i att skollunchen kompletterats med salladsbord för de elever som äter i caféet och efter dialog med eleverna har elevcaféet slutat erbjuda läsk och godis.

Förskoleklassen

Eleverna i förskoleklassen har stort mått av inflytande på de aktiviteter som genomföres.

Fritidshemmet

Fritidshemmets verksamhet är inriktad på att eleverna själva väljer aktiviteter.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det pågår ett aktivt värdegrundsarbete av godtagbar kvalitet på skolan. Mot bakgrund av att problematiken kring mobbning, främlingsfientlighet och ett kränkande språkbruk ökat, bör skolan dock intensifiera sina ansträngningar. En viktig del i detta arbete bedömer inspektörerna är att skolan intar en gemensam hållning i frågorna och ser till att denna genomsyrar verksamheten. Skolans program mot kränkande behandling bör revideras för att återspegla skolans arbete i dagsläget. Det formella elevinflytandet är otydligt, många av råden har oklara arbetsuppgifter och det saknas ett gemensamt engagemang i frågan. Elevernas möjligheter till inflytande på undervisningen varierar med den enskilde läraren eller arbetslaget. Att utveckla en gemensam strategi för ett elevinflytande på undervisningen som innehåller progression med ökande ålder och mognad är ett förbättringsområde. Likaså bör informationen till och föräldrarnas möjlighet till delaktighet förbättras.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

I Prästängsskolan är eleverna grupperade i åldershomogena klasser. Klasserna består av 15 till 25 elever. Arbetslagen detta läsår är sammansatta på olika sätt. Det finns lag som består av klasser i olika årskurser och lag som består av samtliga klasser i en viss årskurs. Vid förändringar av arbetslagsorganisationen mellan läsåren har lokal- och personalfaktorer varit mera styrande än pedagogiska målsättningar.

Skolan har inga lokalt bearbetade mål eller kursplaner vilket innebär att den enskilde läraren eller arbetslaget planerar undervisningen på sitt eget sätt utifrån de nationella kursplanerna. I vissa ämnen, exempelvis moderna språk, samverkar Prästängsskolan med andra skolor i kommunen. Franska samläser eleverna med elever från Stenlyckeskolan och Grönkullaskolan och i tyska och spanska samverkar man med Stenlyckeskolan. Textilslöjdsundervisningen bedrivs i en näraliggande byggnad som tidigare var ålderdomshem.

Eleverna har "hemklassrum" där huvuddelen av deras undervisning äger rum. Det är en medveten inriktning på skolan att lärarna skall förflytta sig medan eleverna har sin fasta punkt.

Inspektörernas bild av undervisningen på skolan är att det finns många varierande arbetssätt, varje lärare (ibland arbetslag) har funnit sin egen form. Under besöket observeras kreativa läromiljöer där lärare och elever samspelar på ett föredömligt sätt och där elevernas möjlighet till inflytande över sitt eget lärande är tydlig. Andra undervisningssituationer präglas av ett mera lärarstyrt arbetssätt, där monolog och "tillrättaförande" präglar arbetet.

Lärarna på skolan diskuterar inte resultat i någon större utsträckning och det förekommer inga gemensamma möten för analyser och förbättringsdiskussioner. Det saknas rutiner för att säkerställa en likvärdig betygssättning och det sker inte heller någon uppföljning av elevernas resultat på gymnasiet.

Handlingsplan vid problematiska elevärenden och handlingsplan för specialpedagog/speciallärare reglerar processen då en elev är i behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram upprättas. Åtgärdsprogram finns för de elever som kräver särskilda insatser. De är i vissa delar otydliga när det gäller vem som har ansvaret för en åtgärd. Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter att i praktiken få stöd när de riskerar att inte nå målen är otillräckliga, stödet sätts ofta in sent och i för liten omfattning.

I de intervjuer som genomförs får inspektörerna bilden av att undervisningen tenderar att vara anpassad till ett ”mellanläge” vilket innebär att de elever som behöver stöd får svårigheter med att följa undervisningen och de elever som behöver utmaningar i stället får repetitionsuppgifter.

Särskolan

De fem elever i Prästängsskolan som är inskrivna i särskolan bildar en egen liten grupp. De går i årskurs 9 eller 10. De undervisas av en lärare som arbetar 100 procent och i gruppen arbetar dessutom en barnskötare 75 procent. Undervisningen bedrivs utifrån särskolans kursplaner och är väl anpassad till varje elevs behov och förutsättningar.

Förskoleklassen

Verksamheten i förskoleklasserna är uppbyggd kring lekens betydelse för lärandet. Vid planeringen av innehållet tas hänsyn till elevernas behov och intressen i stor utsträckning. Arbetet i gruppen utgörs av mycket lek. Barnen får välja aktiviteter och det finns material som ger möjlighet till olika former av läroprocesser.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det i många avseenden pågår en verksamhet av god kvalitet på skolan. Det är dock svårt att göra en enhetlig bedömning eftersom det samtidigt visas upp en mycket splittrad och varierande bild där avsaknaden av en gemensam pedagogisk plattform är tydlig. Lokalt bearbetade mål och kursplaner saknas liksom gemensamma diskussioner för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning. Åtgärdsprogrammen kan förbättras med avseende på att tydliggöra ansvaret och skolan bör säkerställa att elevernas behov av tillräckligt stöd i ett tidigt skede tillgodoses.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Prästängsskolans rektor har haft befattningen sedan 1997. Rektorn är utbildad förskollärare och har genomgått den statliga rektorsutbildningen.

Rektorn har utsett en ledningsgrupp på skolan som består av två lärare från F-4, en lärare från 5-6, en lärare från 7-9A och en lärare från 7-9B. Lärarna är utsedda på olika sätt, någon är handplockad av rektorn och andra är valda av arbetslaget. Gruppen har ett pedagogiskt utvecklingsuppdrag och har regelbundna möten.

Det har tagits olika initiativ till utvecklingsarbete, bl.a. Framtidsverkstaden, där personalgruppen under våren 2003 arbetade med att identifiera olika utveck-

lingsbehov. Detta resulterade i att 11 olika utvecklingsprojekt startade. Idag har arbetet tappat fart, brist på tid och mötesplatser har medfört att det inte händer så mycket. Skolans arbetsplan gäller läsåret 01-02 och har inte reviderats. Arbetsplanen är idag inget levande dokument som diskuteras och påverkar verksamheten.

Skolans personal och arbetssätt visar upp en splittrad bild när det gäller inställningen till skolans framtida utveckling. Varje lärare har sin egen uppfattning och någon gemensam plattform för utvecklingsarbetet går inte att uppfatta. Tanken att skolan skall utvecklas till en F-9 skola är inte helt integrerad hos alla och inställningen varierar. Ledningen ger inte bilden av att aktivt driva utvecklingen åt något bestämt håll, det är upp till varje enskild lärare, ibland upp till varje arbetslag.

Skolan har inget system för att se elevernas resultat som en gemensam angelägenhet, det sker inga diskussioner eller analyser, än mindre diskuterar lärarna gemensamma utvecklingsinsatser med anledning av resultaten eller utvärderar skolans resultat i förhållande till de nationella målen.

Skolans kvalitetsredovisning innehåller en beskrivning av händelser föregående läsår och en samling av de olika arbetslagens utvärderingar. Det saknas en samlad redovisning från skolan som enhet, varje arbetslag har ställt upp egna mål och använt egna utvärderingsmetoder. Djupare analyser av resultaten kopplat till mål saknas i många fall och lärarna analyserar istället de aktiviteter som genomförts.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans ledning har utbildning och erfarenhet för uppdraget. Ledningen har dock inte prioriterat arbetet med att skapa en gemensam grund för utveckling och en aktuell arbetsplan saknas. Skolan saknar ett systematiskt utvecklingsarbete och de processer som påbörjats, bl.a. Framtidsverkstaden har avstannat och inte gett de önskade effekterna. Kvalitetsredovisningen är inte i enlighet med förordningen. Ledningen har ingen strategi för att följa upp och utvärdera skolans resultat i förhållande till de nationella målen.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Prästängsskolan är lokalerna tillgängliga för elever med funktionshinder.

Modersmålsundervisning erbjuds de elever som är berättigade och vid den aktuella tidpunkten deltog tre elever i sådan undervisning.

Undervisning i svenska som andraspråk bedrivs för 2 elever 20-30 min/vecka.

Skolan tillgodoser att eleverna får undervisning som minst motsvarar den garanterade undervisningstiden.

På skolan finns en anställd studie- och yrkesvägledare som arbetar 20 procent. Huvuduppgiften är att ge vägledning inför gymnasievalet. Hon gör besök i årskurserna 8 och 9 en till två gånger per läsår och har dessutom mycket kontakt med enskilda elever och deras föräldrar.

Skolan har inget enhetligt sätt att organisera elevens val och det finns inte heller någon tydlig redovisning av hur genomförandet ser ut och det är därmed svårt att bedöma om elevernas rätt tillgodoses i detta avseende. För en del klasser är elevens val inbakat i andra ämnen medan exempelvis årskurs 7-9 har musik, bild, slöjd, hem- och konsumentkunskap 60 minuter/vecka och i schemat för 4b (förra läsåret) är elevens val angivet på schemat vid två tillfällen per vecka. Som språkval erbjuds eleverna från och med årskurs 7 tyska, franska och spanska. Andelen elever i årskurs 9 som väljer att läsa ytterligare ett språk förutom engelska är relativt låg. Detta läsår undervisas 54 procent av eleverna i årskurs 9 i svenska/engelska. Skolan bör uppmärksamma om det är en trend att elever väljer bort undervisning i andra språk än engelska och diskutera hur den i så fall kan brytas.

Det finns ett flertal tillfällen då föräldrarna förväntas bidra till verksamheten i form av avgifter. Föräldrarna uppmanas att köpa miniräknare till elever i årskurs 8 eller 9 och de får exempelvis stå för busskostnaden till simundervisningen, inköp av frukt till eleverna och inköp av liftkort vid utfärd till slalombacken (alternativet är att stanna hemma och åka pulka).

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolan erbjuder eleverna det som de har rätt till. Undervisningen i svenska som andraspråk bör ses över så att den får det innehåll och den omfattning som timplan och kursplan anger. Utbildningen ska vara avgiftsfri och därför skall skolan se till att det inte ställs krav på att föräldrarna skall stå för kostnader för aktiviteter som ingår i undervisningen/sker under skoltid.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Prästängsskolan arbetar ca 70 personer. Huvuddelen av de tjänstgörande lärarna har utbildning för den undervisning de skall bedriva. Det finns 7,6 lärare per 100 elever, vilket är lite lägre än genomsnittet i riket (7,9).

Skolan har totalt 3,3 tjänster som speciallärare och 6,5 tjänster som är resurser i skolan (varav 2,65 är delar av tjänster på fritidshemmet).

Skolan har två elevvårdsteam, ett för de yngre eleverna och ett för de äldre. I teamet för de yngre eleverna ingår rektorn, skolsköterskan, två speciallärare och arbetslagsrepresentanter. I ärenden som rör de äldre eleverna kompletteras teamet med fritidsledaren och studie- och yrkesvägledaren.

De senaste årens återkommande förändringar i den kommunala skolorganisationen har inneburit omflyttningar av personal och byten av lärare i arbetslagen. En del av lärarna tjänstgör på flera skolor, vilket försvårar arbetslagstanken. Det långsiktiga arbetet försvåras också av att en del av lärarna bara är anställda för en termin i taget. Lärarna är kompetenta, engagerade och har huvudsakligen utbildning för den undervisning de skall bedriva. Deras möjligheter till kompetensutveckling har minskat betydligt sedan skolans EU-projekt avslutades och skolan saknar en aktuell gemensam kompetensutvecklingsplan. De planer som togs fram i samband med EU-projekt har inte följts upp eller reviderats.

Elevernas möjligheter till stöd bedöms inte som tillfredsställande och enligt de uppgifter inspektörerna får används de speciallärare som finns på skolan i stor utsträckning i den ordinarie undervisningen.

Skolans lokaler är nya och fräscha, men utrymmena känns trånga. Klassrummen är ganska små, datorrummet är en "liten skrub" och det saknas uppehållsrum för eleverna. Utrymmena erbjuder inte så många möjligheter till flexibilitet i undervisningen. Skolans elever äter uppdelade på skolans tre lärotorg. Detta innebär att de grupper som äter är relativt små, men också att det blir lite oroligt genom att övriga elever rör sig i utrymmena vid samma tidpunkt. Ett av skolans fyra lärotorg används idag för bildundervisning, vilket gör att passagen genom skolan försvåras under lektionstid. Lärotorgen har inte fått den funktion av kompletterande ytor för att öka flexibiliteten i skolans lokaler som det var tänkt.

Skolan har inga beslutade principer för sin fördelning av resurser mellan arbetslagen utan fördelningen sker efter dialog mellan skolledning och arbetslag. Elevvårdsteamens bedömningar av elevers stödbehov påverkar också resursfördelningen, enligt rektorn.

Läromedlen på skolan håller godtagbar standard, men en del läroböcker börjar bli gamla och slitna. I några ämnen används mycket löslblad och elevanteckningar, ibland utan kompletterande lärobok. Skolan bör uppmärksamma de eventuella effekter detta kan ha på elevernas möjligheter att få förståelse och se sammanhang. Det köps idag väldigt lite nytt material och den tekniska utrustningen på skolan har brister, det finns få datorer och tillgängligheten är dålig. Bristande kvalitet på tv-apparater, bandspelare och dylikt gör att de inte används så mycket i undervisningen. Skolans system att fördela ut resurser till arbetslagen får konsekvenser för den arbetslagsöverskridande undervisningen eftersom det även i detta avseende finns liten eller ingen samordning mellan arbetslagen.

Förskoleklass

Förskoleklassernas lokaler har inte förutsättningar att vara en god lek/läromiljö för 22 respektive 24 elever. De har tillgång till vardera ett klassrum, ljudnivån är mycket hög och utrymmet för lek är begränsat. Lärotorgens funktion som kompletterande yta fungerar inte för en verksamhet som betonar lekens betydelse för barns utveckling. Lek på lärotorget upplevs dessutom störande för övrig undervisning.

I förskoleklasserna arbetar två förskollärare i varje grupp. I den ena klassen finns dessutom en resursperson för en elev som behöver särskilt stöd.

Fritidshem

Fritidshemmet består av fyra avdelningar med totalt 134 barn inskrivna. De tre avdelningarna för de yngre barnen har totalt 102 barn inskrivna och på Klubben, för de äldre, finns 32 barn. Det är stora grupper som innebär många relationer för barnen. I varje grupp arbetar två personer och den totala personalresursen under fritidshemmets öppettid är 4, 53 tjänster. I varje grupp arbetar en utbildad fritidspedagog. Personalen på fritidshemmet arbetar också som resurser i klasserna under skoltid.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans resurser i stort är godtagbara. Resurserna för stödinsatser är dock otillräckliga. Lärarna har god erfarenhet och kompetens men kompetensutvecklingsplan saknas och kompetensutvecklingsinsatser sker i liten utsträckning. Förskoleklassernas lokaler är inte lämpliga med hänsyn till verksamhetens innehåll och fritidshemsgrupperna bör ges en lämpligare storlek eftersom de innebär en stressande situation för barnen.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Prästängsskolan övergripande har godtagbar kvalitet. Skolan har god tillgång till lärare med hög kompetens och engagerade elever med lust att lära. Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- det gemensamma arbetet med värdegrunden bör prioriteras och intensifieras och även innefatta att skolan intar en gemensam hållning i frågorna och ser till att denna genomsyrar verksamheten,
- arbetet med att göra målen och betygskriterierna kända för eleverna,
- utveckla en gemensam strategi för att förbättra elevernas reella inflytande över undervisningen och sitt eget lärande,
- utveckla föräldrarnas information och möjlighet till delaktighet,
- revidering av skolans program mot kränkande behandling så att det återspeglar skolans aktuella arbete mot alla former av kränkningar,
- åtgärdsprogrammen bör utvecklas så att ansvarsfördelningen blir tydlig,
- att skolan identifierar elevernas stödbehov i ett tidigt skede och ger stöd i den form och omfattning som elevens behov kräver,

- skapa utrymme för gemensamma diskussioner för att säkerställa en likvärdig bedömning och betygssättning,
- utveckla system för kvalitetsarbete, innefattande pedagogiska diskussioner och uppföljning/utvärdering med utgångspunkt i en gemensam syn på skolan och därmed ge förutsättningar för att ytterligare förbättra elevernas kunskapsresultat,
- se över undervisningen i svenska som andraspråk,
- för att säkra och utveckla kompetensen hos lärarna bör skolan ha en planering för lärarnas kompetensutveckling,
- se över förskoleklassens lokaler för att möjliggöra verksamhetens innehåll och
- fritidshemsgrupperna bör ges en lämpligare storlek.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- En aktuell arbetsplan saknas (2 kap. 23§ grundskoleförordningen).
- Skolans ledning har ingen strategi för att följa upp eller utvärdera skolans resultat i förhållande till de nationella målen och säkerställer därmed inte en likvärdig betygssättning (läroplanen för det obligatoriska skolväsendet 2.8 Rektors ansvar samt 2 kap.23 § grundskoleförordningen).
- Skolans kvalitetsredovisning innehåller ingen redovisning eller bedömning av skolans resultat. (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).
- Skolan tar ut vissa avgifter från föräldrarna och det ställs också krav på egenfinansierade läromedel i form av avancerade miniräknare (4 kap. 4 § Skollagen).

Datum

Ort

2005-03-15

Lund

Agneta Ericsson

Michael Erenius